

Syftet med en fördjupad lokal utvecklingsplan

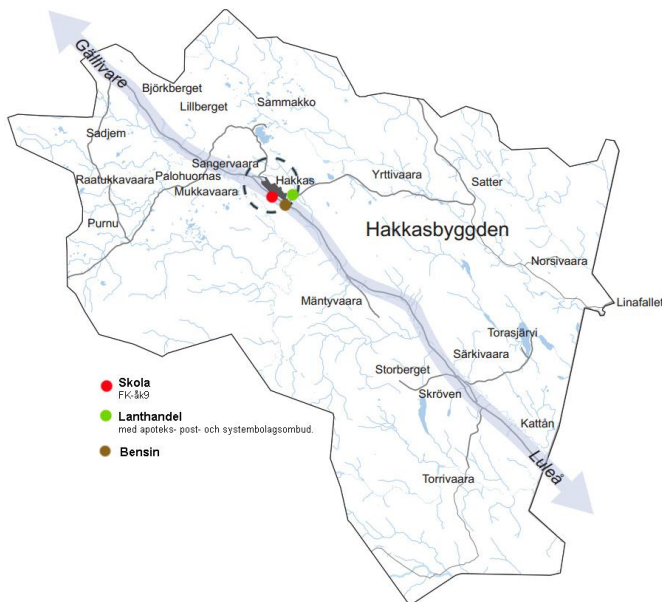
En fördjupad lokal utvecklingsplan, FLUP, är ett viktigt grunddokument för det gemensamma utvecklingsarbetet på en ort och ett dokument som skapar medvetenhet och eftertanke hos respektive bygd. Både för det gemensamma lokala arbetet och för kommunens arbete med verksamhetsplanering av olika slag. Det är ett levande dokument, som kan förändras om förutsättningarna ändras.

FLUP blir ett strukturerat och strategiskt dokument som beskriver olika behov av utvecklingsinsatser på orten och HUR vi kan nå dem, både för invånare och företagare. De förslag och idéer som LUP innehåller har utarbetats av invånare, företag och föreningar. Landsbygds viljan ska tillsammans sammanställa en strategi för hur de mest prioriterade områdena från LUP ska kunna gå från teori till verklighet. Underifrånperspektivet har varit utmärkande för att få en bred och djup förankring av förslagen på lokal nivå.

Processarbetet

Följande processupplägg har tillämpats:

Bygdemöte där idégruppen Hakkas-viljan skapades. Dessa är en blandning personer som går efter Landsbygdsviljans värdegrund som är vilja, engagemang och positivitet.

I denna frivilliga grupp sattes ledningen i Bo Carlsson, Monika Nilsson, Eva-Lena Björkman, Tore Henriksson, Birgit Landström och Daniel Wennström.

Under arbetets gång har Hakkasviljans Monika Nilsson och Eva-Lena Björkman vikt sina platser till Inge Hällgren och Lisette Singström.

Hakkasviljan har via annons, e-mail, facebook, bygdsblad och affischering gått ut med bred

inbjudan till både allmänhet och verksamheter på orten.

Arbetsgruppen träffas 2-4 gånger under 2014 och FLUP avslutas med ett andra Bygdemöte där bygden får ta del av de resultat som blivit under FLUP och Soutujärviviljans träffar. Där kan invånarna i bygden ställa frågor och komma med förslag och kritik som ska tas hänsyn till.

Innehållsförteckning

Syfte med en fördjupad lokal utvecklingsplan	s.1
Processarbetet	s.1
Innehållsförteckning	s.2
1. Nulägesbeskrivning	s.3
1. Bygdens invånare	s.4
2. Arbetssituation och arbetstillfällen	s.4-5
3. Skola och förskola	s.5
4. Företagen	s.6
5. Hur gör vi bygden intressant för turister?	s.6
6. Föreningslivet	s.7
7. Samlingslokaler	s.8
8. Service och servicelösningar	s.8-9
9. Fritid och sysselsättning	s.9
2. Framtidsvision – Hur når vi dit?	s.10
1. Fokusområden	s.10
2. Boende	s.10
3. Skola och Förskola och äldreboende	s.10-11
4. Marknadsföra och visa upp bygden	s.11
5. Näringsliv, företag och turism	s.12
6. Offentlig service	s.13
7. Dagvaruförsörjning	s.13
8. Allmänna kommunikationer	s.13
9. Övrigt	s.14
<i>Vad har vi i bygden som vi vill ha kvar?</i>	s.14
<i>Vad är det som krävs för att vi ska få behålla det?</i>	s.14
<i>Vad har vi haft i bygden som vi vill ha tillbaka?</i>	s.14
<i>Hur får vi tillbaka det?</i>	s.14
<i>Vad har vi inte haft i bygden men skulle vilja ha?</i>	s.14

Foton av Daniel Olausson och från Hakkas foton & dokument

1. Nulägesbeskrivning

❖ Hur tycker ni att er hemort är?

Resursstark med både unga och vuxna engagerade. I föreningarnas finns det många eldsjälar, kompetens och engagerade företag.

Som ung ser man dock att staden har större utbud i socialt och aktiviteter, men så småningom söker många sig tillbaka till landsbygden pga. gemenskap, rötter och friluftaktiviteter som man inte får samma tillgång till i staden.

Hakkas arrangemangen är något för alla generationer och de flesta från alla målgrupper tar för sig och är med på dessa. Intresse för sport är stort, det har kommit en ny generation som vill syssla med mer än bara jakt och fiske och i dagsläget är ridningen en av de största. Resultat har visat att ju mer ansvar våra ungdomar får desto mer tar de sitt uppdrag på allvar.

❖ Hur tycker ni er bygd ser ut?

Det är en mycket vacker bygd, den är innehållsrik och har stor utvecklingspotential. Vi är stolta över den. Välställt med både affär, skola åk1-9 och simhall, engagerade föreningar och en fin kyrka.

Förr var det mycket rivalitet i föreningar eller mellan vissa byar, nu är de flesta enade, samarbetar och har förståelse. Byarna i bygden har dock krympt så det har blivit ett måste att samarbeta.

❖ Hur tycker ni attityden är i er bygd? - Hur ser bygden ut utifrån?

Man är bybor eller statsbor, antingen ser man det som händer och tycker det är bra att man har kvar mycket aktiviteter eller så har man inställningen: "Hur kan någon bo där året om?" Från Gällivare stad mot Hakkasbygden så är det självförakt - i centrala Gällivare bor det landsbygdsfolk som är inflyttade, men man ser det inte som något att vara stolt över för att "det är inte fint att vara landsbygdbo". Många äldre pratar finska och det anses inte heller vara "fint". Däremot har ungdomarna börjat se finskan som meriterande och visar gärna upp att de är från landsbygden och kan flera språk, t.ex. via facebook.

❖ Vad är engagemang? - Vad är engagemanget i er bygd?

Engagemang är när man brinner för något, för det mesta något man tycker är positivt. Man hjälps åt och gör arrangemang tillsammans och man lyfter och stöttar andra. Man vill någonting, sen kan det vara på olika nivåer. Tex kan det bara vara att närvara eller att hjälpa till. Oftast finns de några eldsjälar för många saker.

Sen kan det dock också bli negativa resultat om det är en engagerad grupp som inte släpper in nya folk och idéer. Det bör vara öppet och inte trycka ner nya idéer. För starka ledare kan dämpa nya eldsjälar, men likaså kan man göra alldeles för mycket själv.

1. Bygdens invånare

Det bor 766 personer i Hakkas-bygden efter 2012 LUP,

- 0-15 år 92 st
- 16-29 år 82 st,
- 30-39 år 45 st
- 40-64 år 259 st
- över 65 år 288 st

Vad är den viktigaste drivkraften för ökad tillväxt i bygden?

- Entreprenörskap?
- Utbildning?
- Infrastruktur?
- Boende?
- Aktiviteter?
- Annan?

Svar:

1. **Utbildning**
2. **Boende**

2. Arbetsituationen och arbetstillfällen

Vad finns det för exempel på arbetsplaster i bygden?

- Affären
- Åkeri Karlssons
- Gällivare måleri
- Lapplands motor
- SCA
- Småföretagare
- Revisionsbyrån
- Idrottsföreningen
- Kyrkan
- Hakkas taxi & transport
- Byggsom
- Linafallet Lodge
- Sadjem skog
- Purnu rennäring

- LKAB
- Aitik
- Landstinget
- Gällivare kommun

Hur ser arbetssituationen ut i bygden, vilket/vilka arbeten har invånarna? Arbetslöshet?

Inte mycket – ingen?

Arbetar bygdens invånare i bygden eller vart reser dem? Vart och hur långt pendlar man?

Många pendlare, från Hakkas byn:

LKAB 6 mil

Aitik 4 mil

Landstinget

Gällivare kommun – hela kommunen, men fler arbetar i bygden.

Från Skrovöns sätt är det ytterligare två mil till dessa arbetsplatser.

3. Skola och förskola

Hur många barn finns i skolan?

69 barn + 22 förskola

Hur går de i förskola/skola och vart? Avstånden dit.

Skolan i Hakkas har åk 1-9 och förskoleklass, förskola (dagis) för de yngre som är fullt. Även barn från grannbygderna, t.ex. Ullatti. Blandade klasser.

Högstadiet är det enda på landsbygden och som grannbygdernas ungdomar får åka skolskjuts till.

Skolskjuts på morgon och eftermiddag, taxi hem för de mindre barnen går tidigare.

Finns det en mötesplats för barn och föräldrar.

Simning/simskola i badhuset vid skolan, barngympa, kulturarrangemang, ridkurser. Byakult. Fotbollsträningar och innebandy. Skidskola.

Finns det skolbyggnad? Vem äger/förvaltar den?

Topbostäder förvaltar skolan.

Vad används den till för övrigt? Hyror?

Övrig användning är ett bibliotek som är öppet en dag per vecka. Skolan används också vid luciafirande, marknader, privata fester, byadagen m.m. Mycket görs i samverkan med Folkets hus som ligger bredvid.

4. Företagen

Det finns 85 företag på orten varav skogsbruket och företagstjänster är den dominerande näringen.

Företagen är verksamma inom följande branscher:

Skogsbruk(33st), byggnads(9st), jordbruk(7st), renskötsel(7st), handel(6st), företagstjänster(6st) och övrigt(9st).

5. Hur blir bygden intressant för turister?

Hur gör vi bygden intressant för turister?

Marknadsföra våra aktiviteter mycket bättre. Det vore bra att få igång ett samarbete med Visit Gällivare lappland (omedveten turism är Linaälven).

Man skulle t.ex. kunna ha fiske i Sammakko eller bagarkvällar i bygdegården, men det måste vara organiserat.

Skapa ett intressant boende, fiskestugor att hyra ut. Det behövs ett system för samverkan, F-skatt i föreningar som vill arbeta vidare med turism och framförallt marknadsföra på rätt sätt.

Vilka turistmålgrupper finns till vår bygd?

- Sportfiskare
- Jägare
- Friluftsmänniskor
- Bussgrupper – pensionärsgrupper
- Man skulle kunna anordna kulturkurser, långritter byarna emellan, danser m.m

Vad kan vi göra för att utveckla turistnäringen?

- Turistentreprenör är en affärsidé för Hakkasbygden!
- Företagsturism – t.ex. anordna konferensanläggning, femkamp, middagsmöjligheter.
- Samordna och organisera.
- Samarbete med våra anläggningar som redan finns – Lina fallet.

6. Föreningslivet

Vilka föreningar är det som är aktiva och vad är verksamheten? (anordnar aktiviteter, är aktiva deltagare, mycket medlemmar).

- Skróvens ff
- Torasjärvi fiskevårdsförening
- Sammakko/Liljebergets fiskevårdsförening
- Sammakko/liljebergets skoterförening
- Sammakko hembygdsförening
- Hakkas bygdegårdsförening
- PRO Sammakko
- PRO Paluhuornas
- PRO Hakkas
- Folkets hus föreningen
- Hakkas Goif
- Yrttivaara IS
- Hakkas jaktvårdsområde
- Sammakko jaktvårdsområde
- Hästsam

Vad tillför föreningen landsbygden och dess invånare?

- Skoterdag-race
- Pimpeltävling
- Mat-& Pubkvällar
- Loppisar
- Kulturaktiviteter
- Zumba
- Kyrkan
- Dans
- Stickcafé
- PRO resor
- Volleyboll
- Gym i badhuset
- Tabata
- Ryggympa
- Promenader PRO
- Musikcafé
- Spelkvällar
- Antikrunda
- Hästkurser
- Vattengympa

Hur är samarbetet mellan föreningar och byar i bygden?

Bra samarbetsexempel mellan föreningarna är Skróvbrons sommarcafé och trekantsloppet.

7. Samlingslokaler

Var finns det för samlingslokaler/mötesplatser i bygden?

- Skrovbron	Ägare GLEF
- Sammakko hembygdsgård	Ägare Sammakko hbgf.
- Sammakko klubblokal (klubbis)	Ägare Sammakko Skoter
- Solbacken Paluhuornas	Ägare Paluhuornas idrott
- Folkets hus	Ägare Topbostäder??
- ABF Hakkas	Ägare ABF
- Träffpunkten PRI Hakkas	Ägare Hakkas PRO
- Gamla kvarn Hakkas	Ägare Hakkas Goif
- Bygdegården	Ägare Hakkas bygdegård
- Församlingshemmet	Ägare Kyrka

Vilka lokaler är det regelbundna aktiviteter i? Vad för aktiviteter och för vem?

- Folkets hus har aktivitet ca en gång per månad.
- I sporthallen är det gympa, barngympa, cross fit, Hulkis(gym), innebandy, friidrott, fotboll, pump och även då utomhusidrott.

8. Service och servicelösningar

Vad för service finns i er bygd och i vilka byar?

Affär, café, tankning, hemtjänst, post, apotekombud, systembolaget ombud, distriktssköterska, matvaruutskickning (idrottsförening + taxi), skola/barnomsorg, bibliotek, Spel – ATG ombud, Bredband, övernattningsmöjligheter bygdegården.

Dålig busskommunikation.

Finns det återvinningstation i bygden, om inte, var ligger närmsta?

Ja, vid OK i Hakkas.

Vad är viktigast för de goda kommunikationerna?

- För att ungdomar ska kunna ta sig till gymnasiet i Gällivare.
- Många pendlare (utanför gruvorna).
- Pensionärer som inte har eller inte kan köra bil.

Vilka byar har bredband? Vad är behovet?

- Det finns bredbandstäckning.
- Mobiltäckningen behöver bytas ut när de fasta telefonerna försvinner, även internet.

9. Fritid och sysselsättning

Vad finns det för fritidssysselsättning i bygden?

- Sporten är stor i denna bygd. Volleyboll, ridning, Skidspår (skidskola), innebandy, Tabata, promenadr, dans/zumba, simning (simskola), vattengympa, fotboll gym/styrketräning, barngymnastik, hundkurser.
- I Kulturväg – Kyrkokör, musikkvällar, sommarmusik, föreläsningar, Skröven/Hakkas författarkvällar, kulturkvällar – poesi/konst etc,
- Friluftslivet är fiske, skoter och jakt.

Vad finns det för vilja/önskemål om sysselsättning i bygden?

- Skulle vara roligt med Linedance
- Teater
- Bio/filmkvällar

2 Framtidsvision - Hur når vi dit?

Fokusområden

En viktig utgångspunkt för deltagarna i arbetsgruppen har varit att Hakkasbygden ska vara en levande bygd med tyngdpunkt på boende, skola och aktivitetsmöjligheter för all åldrar. Hakkas är den största bygden i Gällivare och det finns mycket barn och ungdomar. Att kommunikationerna till tätorten ha blivit färre och sämre påverkar ungdomarnas möjligheter till aktivitet och till viss del skolgång på gymnasiet.

Viktiga områden i den här utvecklingsplanen är boendemöjligheter, kommunikationer, skola och omsorg, kultur och fritid. Viktigt i ett annat sammanhang är möjligheten att investera och få hjälp med problemområdena på landsbygden med hjälp från kommunen och dess förvaltningar. Man vill ha en bättre kontakt till kommunens tjänstemän.

1. Boende

Hur ser boendesituationen ut år 2020 i bygden? Vad för bostadsmöjligheter? Vad är det som krävs?

Intresset för landsbygden är stort och ungdomarna vill flytta till hus på landet.

Det finns inga lediga boenden att erbjuda nu, men det skulle löna sig med nybyggnationer på privata initiativ som i Skaulo. Det finns också många obeboeliga ruckel som förstör utseendet i Hakkas. Kunde man få bort dem finns det ju också tomter att bygga på. Vi tror mer på att bygga radhus än lägenheter, och det skulle vara fler äldre som skulle flytta från sina hus då om de har möjligheten att bo kvar i byn. Man vill bo kvar i byn så länge de kan. Skulle någon vilja och "våga" dra el och vatten till de tomter det finns möjlighet att bygga på skulle fler våga bygga nytt.

Dock känner både privatpersoner och banker har en oro om att bygga nya hus och det är därför större intresse för sommarstugor.

2. Skola och förskola, samt äldreboende

Hur ser skolans situation ut? Finns den kvar?

Ett överfullt Hakkas-dagis ger goda framtidssyner!

Högstadiet kan hamna på risknivå till 2020 pga. få i åldersgruppen.

Man hoppas kunna göra något om förstudien av en intraprenad, det var positivt resultat och något man skulle gå vidare med.

En utvecklingsidé är att skolan ska få möjligheten att få laga maten själva – lokal producerat. Ett säljande argument för ett gott rykte för Hakkas skola.

Pensionärsservice

Hemtjänst finns kvar till 2020, men inte mer verksamhet.

Skulle man kunna göra/bygga ett fräscht pensionärshem med lägenheter/radhus som är handikappanpassat, något mötesrum och balkonger, så skulle seniorer flytta dit.

Finns det attraktivt pensionärsboende så tar inte barnen in seniorerna till staden när de blir äldre, utan låter dem få bo kvar på landsbygden. Men seniorerna kommer inte heller flytta från sina hus innan det händer det finns något bra för dem att erbjuda.

3. Marknadsföra och visa upp bygden

Hur kan vi visa upp vår bygd? Hur gör vi det nu?

- Annonser i kometen.
- Miljöalmanackan (dock inte allt som faktiskt händer).
- Facebook - Hakkas foton & dokument. Sammakko, Yrttivaara, Satter.
- Sammakko hemsida (www.sammakko.info).
- Lina fallet facebook och hemsida.

Vad i vår bygd är värt att visa upp?

- Lina fallet
- Skrövbron
- Canyon Menivaara
- Hammas Harjot
- Fågelsjö och torn
- Sammakko sjön – fin badplats.
- Särkijärvi-yrttivaara bastu
- Torasberget – utsikt till ”så långt” ögat når

Hur kan vi visa upp vår bygd på kommunens hemsida?

- Bilder från husen och tomter till försäljning.
- Föreningar och deras hemsidor
- Kattån – kommunens enda bonde
- Elljusspåret, badhuset, fin fotbollsplan, skoterlederna, gamla kvarn med många fina terrängbanor,
- Bra fiskemöjligheter.

Detta skulle dock behövas samordnas mera, tex för midsommar.

Vill vi synas i sociala medier?

Ja! Ha en facebook för hela Hakkasbygden.

Kan man få någon som kan ta hand om den, som skriver uppdateringar, lägger in bilder osv, hade varit det bästa.

Vilken information lämnar vi till turistbyrån?

- Linafallet
- Skrövbron
- Barnens dag

4. Näringsliv, företag & Turism

Hur ser näringslivet ut i bygden 2020?

Skulle bygden få ett företag som vågar bygga boende så kommer det att lösa Hakkas överlevnad, just för att det är så stor efterfrågan.

Hur etableras det nya företag? Hur är bygden attraktiv för nyföretagande?

Kommer det mer boendemöjligheter så vågar fler satsa på företagande. Det ger bra service, arbetstillfällen, befolkningen ökar och man vågar satsa.

Turismpotentialen är stor och tjänsteföretag är antagligen de som kommer fungera bäst i Hakkas. Oftast är det nyinflyttade som ser potentialen och möjligheterna och är oftast de som startar företag.

Finns det mer turismverksamhet?

Det kommer växa med entreprenörer som kan leva på verksamheten.

Vad i bygden är det som tilltalar till turismverksamhet?

Vad är dragplåstret, vad är det som är eftertraktat i bygden?

- Naturen och miljön, Skrövbron.
- Rocka Billy tänket är något man borde arbeta vidare med och utnyttja till att göra ett dragplåster av.
- En byadag per bygd.
- Paltdagar eller bakning i bygdegården.

Vad kan vi göra för att upprätthålla/utveckla turistnäringen?

Paket alternativ – konkreta upplevelser och saker, marknadsföra bygden mer.

Bilder från Skrövbrons sommarcafé.

5. Offentlig service

Vad finns det för offentlig service i bygden 2020?

- Affären och tankning.
- Skolan och högstadiet är kvar.
- Tandläkare skulle vara ett miljövänligare alternativ (rullande tandläkarmottagning som t.ex. bokbussen)
- Distriktsköterska 1 gång per vecka + E-hälsa
- Plogningen sker på uppdrag av bygden för snabbare resultat.

Vilken offentlig service är det som behövs i bygden då och varför?

- Affären och skolan är viktigast.

Viljan kommer underifrån, men besluten måste komma uppifrån.

6. Dagligvaruförsörjning

Vad finns det för varuförsörjning 2020?

- Affären och café.
- En kiosk som är öppet längre på kvällarna skulle behövas. Hopp på att någon vågar satsa på det.

Vad har den/dem för service?

- Samma som nu.
- Utkörningar
- Beställa via nätet – e-handel
- Affären har kanske en kaffehörna – mötesplats.
- Sommarrestaurang i skolan och kanske kan få en entreprenör till att laga ekologiskt och närproducerat, det skulle ge turister på sommaren besöksmål och kvalitet.
- Fortsätta med thaikvällar, pizzakvällar etc.

7. Allmänna kommunikationer

Hur är kollektivtrafiken i bygden? Vad är viktigast för de goda kommunikationerna 2020?

- Förhoppningsvis bättre kommunikationer med rimliga tider utefter invånarnas behov. Reser man in till staden i läkarbesök, skola etc ska man kunna ta sig tillbaka utan att sova över natt.
- Kanske byalag har köpt en byabil som man får boka och tanka.
- Möjlighet att landstinget kan gå in för länstrafiken?

Vad är det som påverkar kollektivtrafiken till, från och igenom vår bygd?

- Jobben, tandläkare, sjukbesök (tester) gymnasieungdomarna.

8. Övrigt

Vad har vi i bygden som vi vill ha kvar?

- Befolkningsantalet
- Skola och högstadium
- Affär
- Bensin
- Systembolagsombud
- Spelverksamheten
- Apotek
- Bokbussen
- Hemtjänst

Vad är det som krävs för att vi ska få behålla det?

- Befolkningsantalet
- Fler boendemöjligheter
- Villiga & vågande entreprenörer
- Stöd uppifrån genom kommun och politik.
- Att det ska bli enklare att starta företag – får hjälpen med alla regler, tillstånd osv
- Sjukvården behöver vi en politisk förståelse för vilken svårighet sjukvårdens frånvaro i bygden gör för dess invånare.

